

Gabriellát — az ötvenes években báróvá lett Dóry Gábor leányát — kitől több gyermeke született. 1852-ben közhasznú tevékenységére a Lipót-rend kiskeresztjét nyerte, 1855-ben cs. k. kamarássá lett.

Midőn 1860-ban az alkotmányos élet ismét megnyílt, és szőnyegre került a Magyarországgal való unió: Pejacsevich László nem csatlakozott azon határozottan magyar-barát töredékhez, mely 1861-ben gr. Erdődy Jánossal és Jankovich Gyulával a közjogi kapcsolatot megszakító 1861: 42-iki horvát törvényezikk ellen tiltakozott, és 1868-ban egy időre b. Rauch Levinnel, mint bálnál, a társországozokban kormányra jutott; hanem inkább közvetítő állást foglalt, melyben az úgynevezett nemzeti párt bizalmát megnyerte, a nélkül, hogy a magyar pártát elvesztette volna. A Magyarországgal való kapcsolatnak egyébiránt barátja lévén, mint a kiegyezésre kiküldött regnikoláris bizottságnak tagja igen sokat tett, hogy a kiegyezés végre 1869-ben létrejöjjön. Ez érdemeiért a vaskorona-rend I. osztályát nyerte és valóságos belső titkos tanácsos lett.

Azóta folyvást tagja a horvát országgyűlésnek, mely őt 1869 óta minden magyar országgyűlésre is elküldé, a hol a közjogi vita idejében mindig a Deák-párt-nak volt hive.

A jelen országgyűlésen egyike volt azon két követnek, kik a társországozokat a főrendiházban képviselik.

Folyó évi február 21-én ő felsége kinevezte a leköszönt Mazuranics helyébe a társországozok bányáját. Nagy vagyona, társadalmi összeköttetései, esze és tapintata nagy befolyást és tekintélyt szereztek neki már eddig is Horvátországban. Adminisztratív tehetségei, reméljük, e tekintélyt új méltóságában is meg fogják számára tartani. Horvátország bizalommal tekint rá, és Magyarországot érdekei is csak jót várhatnak tőle, mindenesetre pedig jobbat, és többet, mint Mazuranicstól, ki 1848-ban ugy mint 1861-ben a horvát szeparatistákus, magyarellenés törekvéseknek nyitl zászlóvivője volt.

P. Gy.

Kárpáti emlékek.

IV.

A tél dühöng a zord Kárpátokon.
Hóférteteg tánczol a hegyfokon.
Fehér egen a téli madaraknak
Gyász serei felhőkent kavarnak,
Temetve a nyár emlékezetét.
Az éj világos, a nappal sötét.
Bilincsel karral a fenyves csörömpöl,
Küzködve ég felé a hószönből.
Némultan áll a megzúzott patak,
A völgy szellő elhallgattanak.
Tündértavak leánya kék üveggel
Földött laka mélyébe rejtezett el.
Mint sárgák, merednek rémitón
A pusztá szürkék e nagy temetőn,
És tévelyegve szigorú, kietlen
Bírodalmában, szél és Tátra-szellem:
«Viszontlátásra jöszte, jó barát!
Elátkozott országom vár reád.
Itt fejedet zöld lombu nyár földözte,
Temetkezésre jöszte ifjú, jöszte!
Ah, nefelejtem, ibolyám oda,
Bokrétát nem kötbetsz, elhervada;
Oda van gyöngyvirágom, bérczi rózsám,
Melylyel kedvelnek örömet adozám!
S ki holdsugaron öledre suhant,
Most ott kesereg a hablény alatt!

Hárfaia eltört, húrja szétzilálva,
Ah, elröpi a nyári éjék álma!
S hiába vársz, hogy a nyár visszatér,
Szivedben föl nem enged már a tél!
Szived hült fészek, örömed kiszárvál
A tengeren túl, a vándor madárral.
Csak a reményeség, mely tovább fakad,
Miként a repkény a mély hó alatt,
S csupán az emlék tanusít hűséget,
Mint hű színe a fenyvek levelének.
Jőjj! a zöld fenyves hű szerelmesed,
Örök díszben vár, hogy fölkeresed,
S ha bús teled között ad nyugalmat:
Zugásn légy tavaszdalokkal altag!

V.

Egy elhagyott szénégető tanyán
Útém föl sátram. Isteni magány!
Nincs több halandó, ki még erre jár,
Mint egy kuvasz, s egy legelő szárnár.

Imádatom száll a mester felé,
Földünkre ki e tájt eseteléd,
Melynél egy festett múremek se szebb,
És élénki a szárnár s az éb.

Magasztos esőnd! E búzike ormokon
Szédül a törpe világfájdalom,
S mint páraokód szegi alatt nyakát,
Ezer vidám sugar szakgatva át.

De mily pokoljai fizí nyugtomat?
Ah, csak a jó szárnár bög s eb ugat!
Szív, üldözött szív, ezt a zajt ne féldd,
Hiszen ez nem volt emberi beszéd!

VI.

Zivatar van kitörőben!
Vész üli a hon határát!
Lemegy a nap tüzfelhőben,
Éji harezra kél a Kárpát.

Föl, testvérek, ősi bérczek,
S fiaim, ti ifjú dombok!
Már az éjszak bőség viharja
A Lengyelnyereg omlott!

Vágja villám-sarkantyúval,
Pánczélosza sűrű felleg,
A határra, a hazára,
Végesapásra így közelget!

Most feszítük sziklamellünk,
Verje vissza kemény bástya,
Nem, ne szenvedjen dühétől
A hon keble zöld palástja!

Rengess dárdát, búzike Kárpát,
Összetépve hadd vergődjön;
Fenyvesed, ha villám sújtja,
Égjen őrtüzl tetődn!

Sujt jégfelhők buzogánya,
Felel kőpartitya rája,
Völgyek öble riadoz, mint
Végítélet harsonája.

Lengyel és magyar határon
Harezra holtak! sír vessen ki!
Lázadóként haltatok már, —
Ki hal érte, hogyha nem ti?

Romvárakra azt a zászlót!
Honfi szunnyadoz gyanutlan...
Itt Thokély! itt Rakóczy!
Vén kuruczhad sirból utban...

Lovuk nyihog, hadi sipok
Áthatásitnak égenzéken.
Harcunk áll éjszak tolongó
Rémeivel a vert részen

És kardjoknak a mennykővet
Visszavágó villámánál,
S a hajnal tűzében látni,
A mint a vész visszahátrál.

Fölmosoly a szabadult ég,
Föllobog az ég-szövétnék, —
S vonul csillag-fényes tábor
Hadi utján Etelének...

A retentő Istenkardját
Megvillantja búcsúzásra.
Magyar hősök, lengyel hősök,
Megtisztult a hon határa!

Hajnálszél zng Kárpátok közt:
Nem vezett el Lengyelország!
Nem vezett el Magyarországot!
Nem vezett el a szabadságot!

Bartók Lajos.

A két ördög vára.

Történelmi beszély.

Irtá **Eötvös Károly.**

(Folytatás.)

Látta a retentő harezot. Merev szemekkel bámult oda, mint a hiuz az eleven zsákmányra. Arcza piros volt a csattanásig, keble p'hegett a feszülésig, egyik lábát előbbre tette, mint a másikat, mintha harezra, birokra akart volna keln valakivel, a ki bántja; valamivel, a mi üldi; tán a haraggal, mely cikázott szíve körül; tán a félelemmel, hogy elveszti gonosz párját; tán a sajnálattal, hogy vége lesz a szép kurucz vitéznek; tán a szerelemmel, a mélyeséges, pokoli szerelemmel, mely ellenállhatatlan gyult szívében az ifju bajnok, deli bajnok rettenetes hatalmának látására.

A Fekete Ördögöt nem sajnálta. Hadd essek el, hadd okádj a dühös lelkét, hadd legyen a haramia-seregnek egyetlen feje, a ki csak ő rá hallgat, és egyetlen szíve, a ki csak ő neki szolgál. Hadd ne osztozzék kincsben, hatalomban, dicsőségben ő vele senki.

Látta a haramia-sereget Patkós Daninak rohani. Látta a Fehér Ördög nagy szálfáját s látta onnan a magasból, a mint a kurucz vitéz megveti hátát a kőszikláknak s csalalmját szemére vágva, két kezében két iszonyu fegyverrel oly rendületlenül áll a haramiák előtt, mint a sziklatorony, melyhez támaszkodik. Ezt már nem nézheté magánosan, ehhez már társat kellett fognia.

Bengrott a barlangvárba, belődült az oltáros oduba, ott feküdt a szerencsétlen rablott leányzó kőágyon, halaványan, lábban, betegen, lelke törve, szíve szakadozva, halálra elszárvna, mint letépett virágszál, melyet vihar leszakasztott, barom lába sárba tiprott s melynek színe és illata meghalt örökre.

Vállon ragadta Susánát s kivonszolta magával a barlang kapujához, a magas köré.

— Oda nézz, oda nézz, kit látsz te ott, mit látsz te ott?

Susánna oda pillantott a harezolók felé. Észrevette Patkós Danit, az ő jegyesét s az ő jegyesének halálos veszedelmét. Mereven nézett, hajához kapott, felsikoltott s aztán eltasztván magától Anikát, visszafutott odújába, oda esett kőágyára, s arcza fekvé zokogott, zokogott keservesen.

De nem látta, de nem hallotta ezt senki. Anika nem ment utána, csak nézte, nézte, lélekzetét visszatartva, keselyű-szemekkel nézte a viadalt. Hallotta a túlöknek bömbölését, trombitának harsogását, látta Privoda kapitány közlegését s a Fehér Ördögnek és seregének megfutamodását.

Pokoli kejknek tüze forrott ereiben, midőn látta, hogy a deli bajnok el nem szálla, hanem megkergeti a szaladókat. Hallotta szavának mennydörgését s látta, a mint a rettenetes tagló zúgva, bűgva repül át a légen és sújtja halálra a Fehér Ördögöt. Most jutott eszébe, hogy a deli bajnok bizonyára a rablott leány völégénye. Ördög volna, angyal volna, nem lehetne ilyen erős, ilyen bátor. Csak szerelmes völégénynek lehet ilyen szíve szerető párjához.

Törét előrántá s egy pillanatig azt gon-

dolá: neki meg kell ölni a rablott leányt. Őt és egyedül csak őt magát találja a kurucz vitéz életben és senki mást. Az iszonyu gondolat sulya alatt piros ajkai megnyiladoztak s hófehér fogai közt sziszegve játszott, gyenge habot vert gonosz indulatnak viharos mozgása.

Törét visszatette hüvelyébe s gyorsan, könnyen, repdeső szökéssel, mint a madár, mint a zerge, futott le a sziklajárón. Észrevette, hogy Patkós Dani nem ügyel Privoda kapitányra, s ha nem vigyáz: rögtön, nyomban ráz haramiák fogják el őt. Futott, futott lefelé, széttagozta maga elől a menekülő haramiákat s oda rebbenve Patkós Dani mellé, megragadta annak vas kezét.

— Jöjjön, jöjjön kelmed, kurucz vitéz uram én velem, én hajlékomba, ihol la Privoda kapitány, nyomban nyakunkra hág.

S huzta magával Patkós Danit. Patkós Dani csak akkor tekintett Privoda kapitányra s annak marezona seregére. Nem voltak már távolabb kétszáz lépésnyirel s puskáikat, mordályait kezdtek sütogetni Patkós Dani felé, a menekülő felé. Privoda kapitányról Anikára veté szemét Patkós Dani.

— Susánna hugomat keresez — szól, — hát te leányzó, mit keresez itt?

— Kelmed keresez, jöjjön, jöjjön gyorsan, az a másik leány oda fenn van a várban.

Patkós Dani e szóra rohamos sietséggel futott fel a sziklajárón, még Anika is alig tudott nyomában haladni. A menekülő haramiák bá-mészán, gyáva meghunyászkodással adtak neki helyet maguk között. Két vezérüket megölte, Anika volt vezetője, még gondolatban sem mertek véteni ellene.

Mire fölértek a magasba: akkorra már Privoda kapitány serege nagy félkörben körülállta a feljáró alját s maga Privoda kapitány magas lovon ülve, kézben kivont karddal, erős, harsány hangon így kiáltott fel a két Ördög várába:

— Rablók, kuruczok, haramiák, hitvány kutyák! Fölséges császár parancsolatja szól hozzátok. Pénzt, kincset, fegyvert, minden drága marhát adjatok ki tüstént; vezérteket élve, halva adjátok kezemre, magatok pedig könyre-kegyre jöjjetek le s boruljatok lovam lábaihoz. Különbön kifüstöllek benneteket s a ki ellenszegül, száraz ágon szárad meg pokolnak örömére.

Patkós Dani ott állott a magasban a barlang nyílásánál, mellette oldalánál Anika. S Anika felett Privodának.

— Nem parancsol nekünk sem a császár, sem a generális, sem te magad ribancz. Pénzünk, kincsünk, fegyverünket ki nem adjuk, magunk szerezük, magunk is bírjuk; ha kell nekéd: jere érte, czipelömmnek sarkára fogaidból veretek patkószeget.

Patkós Dani csak hallgatá e gonosz szót s csak nézte az ádáz leányt. Nem szerette halani a beszédet s maga szólott le Privoda kapitányhoz:

— Privoda kapitány, én vagyok Patkós Dani, Thoroczkay István uram ő kegyelmének belső embere, kegyelmednek pedig halálos ellensége. Állok kegyelmed szolgálatára mindenkor, de most nem, mert most egy dologban járunk. Én megöltem Vaszili Negrut, a Fekete Ördögöt és Balyika Niktát, a Fehér Ördögöt, hogy egy szegény hajadon leányzót, kit Szász-fenesről elraboltak, megszabadítsak. A két Ördögöt megtalálja kegyelmed, ott feküsznek a kővön. Innen tehát most már menjen el kegyelmed békeséggel, itt most már jó emberek vannak, majd hírt adok kegyelmednek, mikor léssen találkozásunk.

Privoda kapitány visszakialtott:

— Kutya vagy, nem ismerlek. Társaidat felakasztatom, magadat karóba huzatlak, ugy

nyuzom le bőröd. Azokat a beestelen fehér személyeket pedig meztelenen hajtom be Kolozsvárra, ugy adom át a bakónak.

Patkós Daninak e szavakra megsédült a feje. Iszonyu gondolat villámolt agyán keresztül. Privoda kapitány most őt is haramia számba veszi, s vele is, Susánával is, hi teheti, akként bánik, mint a hogy mondja. Hiszen ő, ő nem fél, de Susánna, de Susánna! Majd leesett onnan a szikla tetejéről, mikor azt elgondolá.

Keserű haraggal nézett szemköt Privodával. Ez volt az ő sorsának rozra fordítója, boldogságának, jövendőjének megölője. Ezgyilkolta meg pakulárjait, ez rabolta el lábás jószágát, e miatt kellett megválnia Susánájától; azért lett ő kurucz, hogy ezzel az emberrel találkozzék. És még most is, annyi keserű harez után, midőn a két Ördögöt megölte már és Susánáját haza vihethé, szerelmébe foglalhatná, lelkebe temethetné, most megint ez az ember áll utjában. A szélvész nem ordít, mint ordított az ő szívében a fektelen düh, mikor ez emberre nézett. Kedve lett volna egymagában egy szál karddal lerohanni s szédarabolni azt, vagy szédaraboltni magát általa.

De mig Patkós Dani így évődött, Anika, a boszorkányfajzat nem nyugodott.

A sziklafeljárónak fent a barlang szájánál volt hét kőgrádicsa. E hét darab nagy lapos kő egyetlen kődarabon nyugodott, mely, ha kimozdul helyéből, mind a hét grádicsnak le kellett zuhanni helyéből, és ha lezuhan: akkor emberi teremtesnek lehetetlen volt a barlangba bejutni. A nagy forgó kődarab alatt lyuk volt vájva és a lyukba lóporos szaru volt elhelyezve. Csak a két Ördög tudta ennek titkát és Anika. Csak fel kellett lobbantani a löport, hogy valamennyien mentve legyenek.

Privoda szavára Anika nem felelt semmit. Hanem befutott a barlangba s kihozott onnan ujnyi hosszú puha pudvát s csipetőt közt kis paraszat. Olyan gyorsan járt, senki se vette észre, mit akar. Lefutott a hét nagy lépesőn, leguggolt egy pillanatra, a taplót beszerítá a száru szájába s meggyújtá azt. S ekkor felugorva ismét Patkós Dani mellé, oda vonzoló az egész barlang szájához.

— Jöjjön kegyelmed, ide álljon, ide, erre a sziklára. Földrengés lesz mindjárt, nagy lesz a veszedelem egy pillanat alatt.

Patkós Dani örkenytelenül engedelmkedett az ördögös leánynak s oda állt, a hova állította őt. Anika ekkor elébe állva két kezét csipőjére téve, eles, harsány hangon lekiáltott Privodához:

— No most már jertek, bitangok, ha van bennetek bátorság. Majd meglátom Privoda, te ráz eb, van-e olyan hosszú a kardod, mint a nyelvéd, elér-e ideig?

(Vége. köv.)

A parazita és a golyó.

A Vasárnapi Ujság 6-ik számában a golyó történetéből című cikkemben megígértém, hogy röviden meg fogok emlékezni a korszakot alkotó Lister-féle eljárás befolyásáról a lött sebekre.

Mielőtt fölvettem tárgyatam folytatnám, egy kis kirándulást teszsek a föld leparányibb lényeknek birodalmába. Tennem kell azt, ha következetesen be akarok számolni minapi cikkemben említett Lister József elővilágheltem érdeméről.

Óriási volt a harez, melyet az ember megindított a többi élő lények közül kiválasztott titokzatos kezdetén, midőn az alak és ösztön durva formáiból az uralmi vágy csatlakozott.

A nagy küzdelmi időszakból csak itt-ott találni alig kiszámítható távolságban egymástól az öntudatos erő fölébredésének s gyarapodásának nyomaira. Ma mily hatalmas az ember;

ővé a föld! elfoglalá hegeit, vizeit, állatait, növényeit, sőt egyedüli életnyilvánulását, delejét s villamát is. Kis teremő, alkotó, idomító, vezető, mindenütt jelen van s tud. Bármennyire fejlődött is a társával való viszony, a kapcsolatos érintkezés, a kölcsönös érdek, a szükség s kényelmi tekintetek összműködéséből kénszerűen származott társadalmi élet, finomult az izlés, gyarapodott a tudás és tisztult a szellem, úgy hogy régi faragatlanságából jóformán kijegezedett a mai ember: valódi legnagyobb ellenségeitől még mind e napig nem szabadulhatott meg, — és ezek a paraziták.

E végtelen parányi, végtelen számú lényeké valóban a föld s tőlük az ember azt soha el nem foglalandja. Róluk mondja a költő: «Mindent megemész az idő vasfoga». A száza: dos tölgynek korhadását, az ezredes várnak romba döntés ezek idézik elő.

Midőn a fegyver a golyó pusztítását bevégezte s a háborúnak vége, előáll a parazita, mint járvány s az emberrel sokkal ördöklőbb lesz, és sehol sem bizonyul be oly leverőleg tehetetlenségünk, mint szemben ezen parányi lények befolyásával.

Ez állítás kétségbevitő illusztrációjául kis körültekintés hány nagy hadjáratot foszt meg dicsfényétől! Midőn II. Dárius két fia Artaxerxes és Cyrus Cunaxánál összeitkőztek, mely csatában mindkét királyi életét veszle — 10 ezer főnyi hódolni nem akaró görög hadmaradvány megkezdé Xenophon vezérök által o'y gyönyörűen leirt 122 napos visszavonulást, s utközben 2000 ember esett a járvány áldozatául. E rendkívül nevezetes tényt azért említem meg, hogy az összehasonlítás szembeötölő legyen a következő alig mult történelmi eseménynyel. 1812-ben nagy Napoleon 400,000 embert vezetett Oroszország ellen s három hó mulva mintegy 36,000 tért vissza belőle, a többi elveszett a járvány s hideg miatt.

Minden időben meglepő az óriási veszettség, melyet a hadseregek nem az ellenség fegyvere által, hanem a járványok miatt szenvednek. «A láz több katonámat ölte meg, — panaszkodott nagy Frigyes, — mint az ütökötet». Ugyancsak nagy Frigyes ama híres mondatának: «Ha hadsereget akarunk teremteni, a hasánál kell azt kezdeni» — kitünő higiénikus tapasztalati alapja van. A krími háborúhoz küldött több mint 80,000 főnyi angol hadseregből két évi táborozás alatt 11% volt a sebesült s 89% a járvány miatt beteg. Chenu óriási számokban tesz jelentést a francia 300,000 főnyi hadsereg szenvedéseiről; ezekből 200,000 fordult meg kórházban, 75,000 halt meg belbetegségben, többnyire járványban. Az amerikai háborúban kétszer multa fölül a harcban elesettekét a belbaj és járvány miatt elpusztultak száma.

Mennyi vér, mennyi köny beszél e számokból! Mily tág tér a böleselkedésre; de szembe jut mit Paracelsus Theophrastus ir a 16-ik század elején: «a hol a bölesés megakad, ott kezdi az orvos» — s hagyom az emlékezet, maradok orvosnak s foglalkozom tovább a járványnyal.

A járványok óriási hatalma s borzasztó pusztításai mindenkor megbénították a szellemekeket s a tehetetlenség megsemmisítő érzésével fordított az emberek gondolataikat a tulvilág felé. A járványoknak isteni eredet tulajdonítatot.

Hogy az ókorban, az emberi nem ifjúságában, a járvány mint szokatlan és végzetes természeti csapás isteni befolyás alatt állónak tartották, ez azon kor fölfogásának annyival is inkább megfelelt, mivel a természetünemények szabályos rendjének vezetését is istenekre bízák. A görögöknél Neptun a vizet, Aeolus a szelet, Apollo a napot kormányzá, stb.

Innen van, hogy Homer Iliász kezdő verszakaiban a görög hadseregben dúló pestist Apollo haragjának tulajdonítja, miután papját Agamemnon megsejté.

Thukydides a peloponézusi háboru alkalmával kiűtött pestis eredetét onnan magyarázza, hogy Delosz szigete, honnan — az atikai monda szerint — Apollo származott, temetkezés által lett megszentégtelenítve. Ellene, mint remek leírásában mondja, sem orvos, sem imádságok a szent helyeken, sem orakulumok nem használtak.

Thebára Oedipus vérbűne miatt pusztító dögvész küldenek az istenek, melyet Sophokles «Oedipus király» című tragédiájában így ír le

A TÉLI PALOTA A TESTŐR-LAK FE' ÖL.

A NAGY BÁLTEREM.

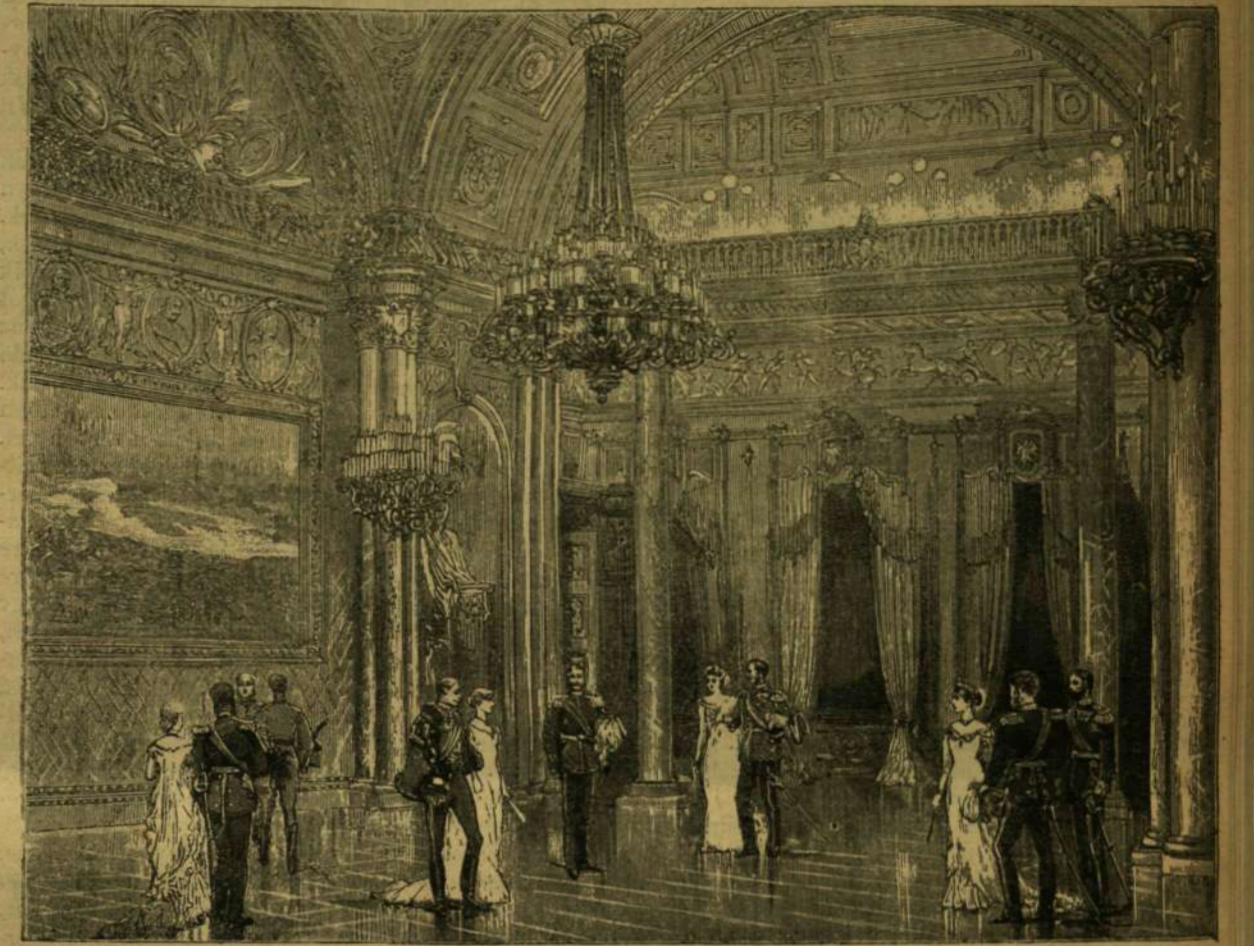
MIKLÓS-TEREM.

TE DEMI SÉPOLNÁBAN.

A CZÁRI MUNKASZOBA A TESTŐR-TANYA FÖLÖTT.

SÁNDOR-TEREM.

A TESTŐR-TANYA A FEBR. 17-IKI ROBBANÁS UTÁN.

nagyobb képe az, melyet mai számunk bemutat, melylyel a tavalyi müncheni nemzetközi műkiállítás szílesebb körben szerzett nevének elismerést. A kép ezime: „Elitélve”.

Csinos, fiatal leány kerül a tömlőzbe. Elitéltek. Ki tudja: miért?

Talán csak irigységből, talán csak gyanúból fogtak reá valamit; s ő, a gyámoltalan, nem tudta kellő módon bebizonyítani ártatlanságát. Hiszen még egészen ifjú, s csinos, félénk arca lelki tisztaságot árul el. De hát elitéltek, s ő a tömlőzbe került.

ELITÉLVE! — BADITZ OTTÓ FESTMÉNYE UTÁN.

Boldogtalan szegény anyja ott siratja a nagy ajtóban, a rideg ör utját állja, nem érzeti beljebb.

A fiatal leány belép a tömlőzbe, egy csomó vén vipera közé, kiket az élet nyomora s a bűn rondsága elundokított. Részvét nélkül, számalom nélkül nézik az új lakó-társat; mohó arcátlanossággal vizsgálják, arcából akarva kiolvasni: hogy mi a vétke? Örülnek neki, hogy oly fiatal, oly szép, oly szelíd, ártatlan arcu s ime már oda került ő közéjük.

Arca fölül nem a bűn bélyege, hanem a za-

var és megdöbbenés háborodása tükröződik le iszonyu meglepetésében: hogy hová és kik közé jutott?

Annyi bizonyos, hogy ha ártatlanul került is ide, ha csak néhány napig marad is itt, nem megy ki tisztán többet. Ez a levegő, ezeknek a társasága itt olyan, mint a fekély, megfertőzteti — a lelket.

A kép kompozíciója hatásos. Rajza jó, technikája komor harmóniájában megfelel a hangulatnak.

A képek a kiállításon sok nézője akadt, s

Egyveleg.

* A babona Oroszországban annyira el van terjedve a köznép között, hogy minden faluban van egy büvelő (baldunya), egy jóvendőmondó nő (klikuska) s egy ihletett hülye (yurodioi) s csaknem általában hiszik, hogy az embereket s barmokat meg

lehet büvelni. A „Chlisti” felekezet, melyek tagjai örjögési állapotban megcsontítják mgokat, már be van tiltva s üldözötték, de a nép között igen el van terjedve a hit, hogy igazságuk van.

* A sidneyi kiállítást, mely szept. 17-én kezdődött, pár hét múlva zárják be. A múlt év végeig 404,336 egyén látogatta s különösen tetszésben részesültek az olasz s japáni áruk. Az érmekezt már kiosztották. Egyforma alakúak, csak nagyságuk különbözik. 2-3 hüvelyk átmérőjűek. Előlapján van Dél-Wales tartomány allegorikus alakja az ipar s művészet jelvényeivel s háttérben a kiállítási épület alul vízzel, mely a tartomány tengerparti

Merénylet a téli palotában.

A nihilisták február 17-iki nagy merénylete a csár ellen már egyszer alkalmat adott nekünk, hogy a hatalmas uralkodó híres téli palotáját bemutassuk olvasóinknak, de a palota nagysága s az esemény fontossága miatt ismételve visszatérünk reá.

A téli palotát — mint már említettük is — Erzsébet csárnó építtette. Homlokzata a nagy palotaterre nyílik, melyen a Sándor-oszlop áll, 80 láb magas vörös granitdarab. Jobboldalt van a Péter-tér, rajta Nagy Péter híres szobra, s a Mars-mező, mely elég tágas, hogy 40,000 katonára hadi gyakorlatokat tarthasson rajta. A palota keleti oldalán van Katalin csárnó „remetelaka” (Hermitage), melyben jelenleg Oroszország leghíresebb műgyűjteménye van elhelyezve, s melyet a téli palotával külön fedett átjáró köt össze. A palota négyemeletes s mintegy 80 láb magas, homlokzata 455 láb hosszú. A főbemenet, vagyis a „követek kapuja”, a Neva felől eső részen van s innen egyszerű márványlépcső vezet a palota állami osztályába. A másik nagy kapubejárás, mely képünkön is látható, a Sándor-oszloppal szemben, a palota nagy udvarába vezet s innen a különböző lépcsőkre.

Az udvari személyzetnek minden egyes tagja, sőt a testőrség tisztjei számára is külön lakás van a téli palotában, melynek földszintje s legfelsőbb emelete, mint valami méhkas, telve van apróbb lakásokkal. Ezeknek külön lépcsők s folyosók vannak, melyeken különösen ünnepnapokon igen sok ember jár ki s be. A testőrök közül, kik a palotában vannak szolgálatra be-

tes pillanat részleteit. Este hat óra husz perccor történt a robbanás s valószínű, hogy a dinamitot villanyosdrönynyal gyújtották meg. Számítások szerint 30-35 kiló súlyú dinamit lehetett fölhasználva, s ennek lehet köszönni, hogy az étterem nem ment egészen tönkre. De a padló egészen ketté vált, az ebédlő asztal összetört, a nagy közélpáncs s a gázcsövek is eltörték. Sokkal nagyobb volt a pusztulás az alatt fekvő testőrségi tanyában, hol az 53 testőr vagy meghalt vagy megsebesült s a falak nagy része is rombadőlt. A robbanás nagyságát mutatja az a körülmény, hogy az étteremben levő két szoba is megsérült s nemcsak a téli palotában, de a szomszéd házakban is sok ablak tört össze.

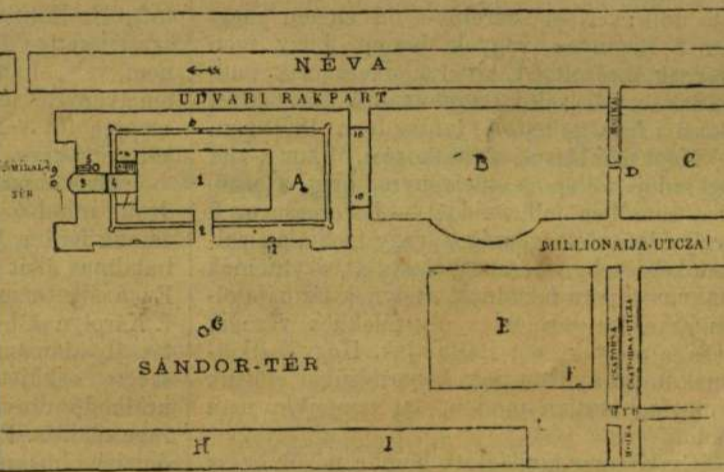
A csár kíséretében volt a cárevec s cárevarna, az edinburghi hercegnő (a csár leánya s Viktoria menyje) s több családtag, továbbá a hesseni herceg s a bolgár fejedelem. Már épen sorakoztak, hogy az étterembe induljanak, midőn a robbanás esett. A csár a vendégekkel az egyik, a császári család tagjai, a beteg csárnó kivételével, a második ajtónakartakbemenni. A rémület általános volt. Maga a csár elsápadt s rögtön a nihilistákra gondolt. Csakhamar a beteg csárnóhoz mentek, kit az épület más részébe vittek. A bolgár fejedelem s Corry, az edinburghi hercegnő társalkodója szobáiban a robbanás az ajtókat s ablakokat fölszakította, a gáz ki-aludt, de az ott tartózkodóknak semmi bajok sem történt.

A megsebesült s megölt katonákat rögtön elvitték s másokkal helyettesítették. A cárevec s Vladimir nagyhercegek lesiettek az örte-

részt. Az őrtanya közepén három négyszögű oszlop van, mely az emeleti helyiséget tartja s ha a dinamitot ez oszlopok alatt helyezték volna el, az ebédlőterem bizonyosan egészen összeomlott volna, míg így, habár sok repedés s törés látszik rajta s a padló megromlott, az egészet ki lehet javítani.

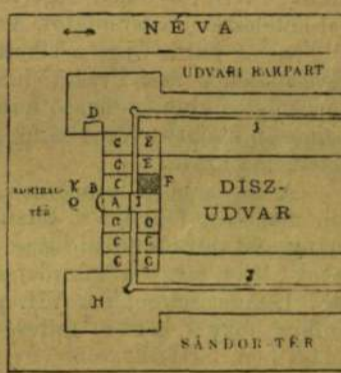
A palota többi részei, a Sándor-terem, Miklós-terem s a nagy báterem a téli palotában látható nagy pompáról s érdekes kincsekről tesznek tanúságot. Képünk, mely a palotának külsőjét mutatja, szintén azt tanúsítja, s még csak azt kell hozzáténnünk, hogy a téli palota s környéke az orosz fővárosnak leglátogatottabb része. Mivel a város moesáros vidéken épült, a nedvesség csakhamar átcsap a járdaköveken s így e helyen kívül a város igen csekély részében van használható kövezet. De itt s a környező utcákban vannak a legjelentékenyebb épületek, a legszebb kirakatok s általában a legtöbb látni való. A jómódu orosz türhető időben legalább egyszer megteszi a sétát a Nevsky-prospekten át ide s vissza. Verőfényes napokon órákon át lehet itt gyönyörködni a néptömeg tarkaságában, mely közt a lengyel zsidók, a mongolok és kaukaziak európai utasoknak ritka látványul kínálkoznak. A tömeg legnagyobb része azonban hivatalnokai jellegűnek látszik. Pétervár lakosságának közel egy tízedrésze, legalább 60,000 ember, katona, kik e mellett leggyakrabban s mindenkor hivatalos öltözeteiben jelennek meg, s az annyira szokásos, hogy különösen a cserkeszek meg a bálokban tánczközben sem teszik le a töltött pisztolyt. A katonákon kívül egyenruhát hordanak

- A A téli palota. 1. Disz-udvar. 2. Nagy kapu. 3. Saltikoff-kapu. 4. Üvegajtó, mely a csarnokot két részre osztja. 5. Lépcső. 6. Testőrtanya, melyet a robbanás szétrombolt. 7. Szolgáló tiszték terme. 8. Folyosó a palota körül. 10. Rács. 11. A csár bejárása. 12. Adlerberg gróf bejárása.
- B Hermitage-múzeum.
- C A Preobrajinski ezred két első zászlóaljának kaszárnyája.
- D Fédett híd a Moika-csatorna fölött.
- E A testőrség táborkarának tanyája.
- F Az a hely, hol Szolovieff merényletét elkövette.
- G A Sándor-oszlop.
- H A hadsereg főtáborkarának hivatala.
- I A külügyminisztérium.

A TÉLI PALOTA ÉS MELLÉKÉPÜLETEI.

- A II. Sándor csár hivatalos szobája.
- B Erkély, hol a csár rendszeren tartózkodik a katonai diszgyakorlatok alkalmával.
- C C C Sergius és Pál nagyhercegek szobái.
- D Az a szoba, hol Miklós csár meghalt.
- E F Hesseni Sándor hg. s két fia lakosztálya.
- F Ebédlő-terem, a mely alatt a robbanás történt.
- G G G A csár lakosztálya.
- H A csárnó lakosztálya.
- I Az a hely, hol a csár s családja volt a robbanás idejében.
- J Folyosó a palota körül.

A TÉLI PALOTA ELSŐ EMELETE.

osztva, rendszeren 125 ember, egy fél század van itt. Mind a rendőrök, mind a köznép a Hermitage felől levő oldalon járnak be, de e tekintetben a köznép egyáltalán nincs megszorítva, sőt ha a csár épen nem tartózkodik a palotában, a nagy épület többi részei is hozzáférhetők. A csár szobái az első emelet egyik szegletén vannak, honnan a Nevára s a tengerparti palotára esik kilátás. A csárnó lakosztálya a másik szegletben van, s a két lakosztály közt van a családi ebédlő terem, melyet azonban a csárnó visszatérése óta nem használtak s egy kisebb terem használtatott ebédlőnek, mely — mint tudva van — épen a testőrök tanyája fölött áll.

A téli palota minden emeletét erős tömör bolthajtás választja el egymástól s a falak három ölnyi vastagok. A bolthajtás felett tölgy-fapadozat van alkalmazva. A testőrök tanyája, mely alatt az akna volt, összeköttetésben áll egy hátsó kis lépcsővel. A pinceszében, hol az explozió történt, több szoba s egy folyosó van; e szobákban laknak, mint említettük is, az asztalosok, kiknek a palota többi személyzetével igen csekély összeköttetésük van.

A palota mellékelt terrazja s a hozzá adott jegyzetek eléggé világosan mutatják egy földszinten, mint az első emeleten azon helyet, hol a robbanás történt, s mely valóban csak egy pár lépésnyire volt attól, hol a csár s családja a bolgár fejedelem rendjeinek feltűzésére várva (legalább így beszélték a dolgot) a kész ebéd előtt tartózkodtak s nagyon közel azon helyhez is, hol néhány hónappal ezelőtt Szolovieff kísérlette meg ismert merényletét.

Ma már egészen világosan tudjuk a végze-

rembe, mely elé már akkor egész csapat népgyűlt össze. A titkos rendőröket rögtön szétküldték, maga Gurko tábornok egész éjjel el volt foglalva a téli palotában a kutatásokkal, de, mint az eredmény mutatta, csekély sikerrel, habár öt rendőr látott a gyanus helytől nem messze elfutni három embert, kiknek elfogatása épen a robbanás által okozott zavar miatt nem sikerült.

Mind a két szétrombolt terem rajzát itt láthatják olvasóink. A rajzok csakhamar a robbanás után készültek. Egy angol levelező a robbanás helyéről így szól: „Belépve a palotába az admiral palotával szemközt eső Saltikoff-kapun s átmenve a csarnokok, egyszerre a robbanás esalhatatlan jeleivel találkoztam. Az udvaron elül nagy tömeg téglá, czement s más sok romokra emlékeztető hulladékok voltak, keverve itt-ott ruhadarabokkal. A folyosó tulsó oldalán üvegesek voltak elfoglalva az ablakok kijavitásával. Balra fordulva több szobán mentem át, melyeken ajtókat se voltak s így eljutottam a testőrtanyára, mely mintegy 60 láb hosszú s 20 láb széles, s elül kissé emelkedett előszobája van. Jobb oldalról az ablakon keresztül az udvarra lehetett látni; itt még az ablakrámák is össze voltak törve. Baloldalt erős fal van, mely aránylag keveset szenvedett, habár a dinamit ez oldal felé volt elhelyezve. Maga a talaj azonban a teremnek csaknem egész hosszában s szélességében szét volt rombolva, habár két láb vastagságú volt, ugy szintén a külső folyosó, mely Hague kapitány szobájába vezetett. Most a munkások ideiglenesen deszkákat szegtek össze s az képezi a padló nagy

még a hivatalnokok, rendőrök, inasok, s tömerek egyén van, ki rendjelekkel ékitve jelen meg folytonosan. A katonai diszgyakorlatok, melyek rendszeren az admiral-terem, gyakran azonban a Mars-terem tartanak, továbbá a naponkénti katonazene, szintén emelik az itt pezsgő élet élénkségét.

A téli palota egyik kiváló kiegészítő része, a nagyszerű rakpart gránit-kövekből, nem látszik oly óriási műnek, mint a milyen valóban. A moesáros talaj feltöltésére szolgáló építések mind a föld alatt vannak. A gyalogmenők számára elegans lépcsők, a kocsi számára széles utak vannak, télen jégből készült oszlopokkal s karfákkal. A rakpart egy részén rendszerint csak a csár, nagyhercegek s az orosz arisztokrácia szokott naponként sétálni.

A hatalmas épület régibb időkben is többször volt forradalmak színhelye, most rövid idő alatt már másodszer követtetett el e helyen merénylet.

Siketnémák értekezlete.

Nyilvános vitaközös siketnémák között, és pedig megállapított formások között vezetett vitaközös, csaknem képtelenségnek látszik. Diaktikusok nézők előtt, hallgatóság nélkül, ékes-szólo meggyőző okok, melyek számára fül nem létezik, és hallgatag érvek, melyek a lélekre csak a szemeken keresztül hatnak, nem mindennapi látványok s mégis részesülhet benne, a kinek kedve tartja, Londonban, a hol a téli idény alatt a siketnémák vitaközös egyesülete

